

ارزش های معماری بافت قدیم بوشهر در توسعه پایدار

احمد ترکمان^۱ * امیدزنده وی^۲

۱- دکترای معماری، عضو هیئت علمی، گروه معماری، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بوشهر، گروه معماری، بوشهر، ایران

چکیده

توسعه پایدار از جمله مفاهیم مطرح در زندگی انسان معاصر به شمار میرود و هدف اصلی آن دستیابی به توسعه ای است که بتواند نیازهای کنونی را بدون از دست دادن توانایی نسل های آینده در تامین نیازهایشان تامین کند. توسعه پایدار در حقیقت ایجاد تعادل میان توسعه و محیط زیست است. امروزه صرفه جویی در مصرف انرژی و استفاده از انرژی های فسیلی و توسعه پایدار به موضوع بسیار مهم و رایج در سطح جهانی شده است. این مفهوم که در حقیقت با پدید آمدن بحران انرژی جدی تر شده است در حوزه های مختلف از جمله معماری و ساختمان سازی نیز مد نظر قرار گرفته و باعث ایجاد نوعی تفکر به نام معماری پایدار شده است که از جمله اهداف آن حداقل استفاده از منابع انرژی فسیلی- استفاده از مصالح تجدید پذیر - تحمیل حداقل ضایعات به محیط زیست - هم زیستی با شرایط طبیعی و اقلیمی و کاهش گرمایش زمین می باشد. نگاهی به معماری بومی اقلیم مختلف ایران، حکایت از شناخت خصوصیات محیطی به خصوص اقلیمی و چاره اندیشی هوشمندانه نیاکان ما برای استفاده از مواهب طبیعی و مشکلات و ناهنجاریهای اقلیمی محیطی آن دارد. از این میان بافت قدیم بوشهر که در اقلیم گرم و مرطوب قرار دارد نیز به عنوان نمونه ای مناسب از هماهنگی و تلفیق بنا با طبیعت است. که بیشترین تاثیر را از اقلیم و طبیعت پیرامون خود گرفته است. پژوهش حاضر با این فرض بنیان نهاده شده است که استفاده از الگوهای معماری بومی بوشهر می تواند در ایجاد معماری پایدار زیست محیطی تاثیر داشته باشد. این مقاله با رویکرد توصیفی تحلیلی از ابزار تحلیل محتوا با تکیه بر گردآوری اطلاعات به روش میدانی و کتابخانه ای سعی در شناسایی و معرفی الگوهای معماری پایدار این مجموعه دارد.

واژگان کلیدی: توسعه پایدار، معماری بومی بوشهر، اقلیم گرم و مرطوب، معماری پایدار

۱- مقدمه

نظریه توسعه پایدار و در پی آن معماری پایدار، از بحث برانگیزترین موضوعات معماری معاصر است. اینکه هر ساختمان بتواند با محیط طبیعی که در آن واقع شده رابطه برقرار کند جای بحث ندارد. معماری بومی علاوه بر هماهنگی با اقلیم، با فرهنگ منطقه نیز سازگاری باشد و معماری پایدار که یک معماری پویا می باشد نیز باید با ویژگیهای اقلیمی، فرهنگی و اقتصادی هر منطقه سازگار باشد. از اینرو معماری پایدار رویکردهای معماری بومی را برای رسیدن به توسعه پایدار مدنظر می گیرد. برای دست یافتن به این موضوع شهر بوشهر و معماری سنتی این شهر مورد بررسی قرار گرفته است. به گونه ای که میزان موفقیت معماری سنتی بوشهری برای دستیابی به حداکثر میزان پایداری بالاحض در زمینه های اقلیمی توجه شده است.

در این مقاله نخست مروری به مبحث توسعه پایداری و به تبع آن معماری پایدار، معرفی معماری و شهرسازی بابت بوشهر خواهیم داشت و پس از شرح ویژگیهای معماری آن به دنبال مفاهیم پایدار در معماری این منطقه و دستیابی به زمینه الگویی برای استفاده مجدد در معماری نوین شهری بوشهر خواهیم بود، در واقع می توان دانش و روند معماری سنتی را در بناهای جدید به کار گرفت. و معایب معماری جدید را با استفاده از اهداف معماری پایدار و پتانسیل های معماری سنتی به حداقل ممکن رساند.

۲- پیشینه تحقیق